

~~IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA NAV KLASIFICĒTS~~

Atbildīgais Ministru prezidenta biedrs,
ekonomikas ministrs

Arvils Ašeradens

(vārds, uzvārds)

Datums _____

Autors Ekonomikas ministrija

Sagatavotājs

Ekonomikas ministrijas Enerģijas tirgus un
infrastrukturālas departamenta Gāzes tirgus un
infrastrukturālas nodaļas vecākais referents
Rihards Rušenieks

Eiropas Savienības (ES) lietu
koordinators

Ekonomikas ministrijas Eiropas Savienības lietu
nodaļas vecākā referente Inese Karpoviča

(amats, vārds, uzvārds)

E-pasta adrese

Rihards.Rusenieks@em.gov.lv, Inese.Karpovica@em.gov.lv

Tālruna numurs

67013066, 67013046

Pozīcija Nr. 1.¹ Par Gazprom Saistību priekšlikumiem attiecībā uz Centrāleiropas un Austrumeiropas gāzes tirgiem

(ES tiesību akta projekta nosaukums/
izskatāmais jautājums (latviešu un angļu valodā))

Stadija:

Eiropas Komisija veic viedokļu apkopošanu

Atsauces uz ES dokumentiem

Eiropas Komisijas aicinājums² 2017.gada 16.martā
iesniegt piezīmes par Gazprom saistībām attiecībā uz
Centrāleiropas un Austrumeiropas gāzes tirgiem (*Case
AT 39816 Annex A Commitment Proposal, February 14,
2017*)

1. ES tiesību akta projekta/izskatāmā jautājuma īss apraksts

Vairākās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs *Gazprom* ir galvenais dabasgāzes piegādātājs. Eiropas Komisija (turpmāk - Komisija) 2015.gada aprīlī nosūtīja iebildumu paziņojumu, kurā tā izteica sākotnējo viedokli par to, ka PAS "Gazprom" (turpmāk - Gazprom) ir pārkāpusi Eiropas Savienības (turpmāk - ES) pretmonopola noteikumus, īstenojot vispārēju stratēģiju nolūkā sadalīt Centrāleiropas un Austrumeiropas dabasgāzes tirgus.

Atbildot uz Komisijas iebildumiem, *Gazprom* 2017.g. 17. februārī ir iesniedzis Saistību priekšlikumu. *Gazprom* pozicionē, ka saistību priekšlikumā attiecībā uz Centrāleiropas un

¹ Deklasificēts saskaņā ar EM 03.05.2017. vēstules Nr.77-6-3184-ip 8.punktā minēto

² [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1492000020150&uri=CELEX:52017XC0316\(03\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1492000020150&uri=CELEX:52017XC0316(03))

IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA NAV KLASIFICĒTS

Austrumeiropas gāzes tirgiem piedāvātās saistības novērš bažas konkurences jomā, ļaujot labāk integrēt Centrāleiropas un Austrumeiropas dabasgāzes tirgus, veicinot pārrobežu dabasgāzes plūsmas par konkurētspējīgām cenām.

Proti, *Gazprom* uzskata, ka saistības izpilda mērķus attiecībā uz katru no bažām konkurences jomā, nodrošinot, ka:

- uz visiem laikiem tiek novērsti ierobežojumi dabasgāzes tālākpārdošanai pārrobežu līmenī un tiek veicināta pārrobežu dabasgāzes plūsma Centrāleiropas un Austrumeiropas gāzes tirgos;
- dabasgāzes cenas Centrāleiropā un Austrumeiropā atspoguļo konkurētspējīgas atsauces cenas; un
- *Gazprom* nevar izmantot ar gāzes infrastruktūru saistītas priekšrocības, kuras tas no klientiem ir ieguvis, izmantojot savu tirgus stāvokli dabasgāzes piegādes jomā.

Komisija aicināja visas ieinteresētās personas darīt zināmu savu viedokli par minētajām saistībām septiņu nedēļu laikā no to publicēšanas *Oficiālajā Vēstnesī*. Ņemot vērā visas saņemtās piezīmes, Komisija pieņems galīgo nostāju par to, vai ar saistībām tiek apmierinošā veidā novērstas Komisijas bažas konkurences jomā.

Saņemot dalībvalstu viedokļus, Komisija var pieņemt lēmumu saistības *Gazprom* padarīt juridiski saistošas (saskaņā ar ES pretmonopola Regulas 1/2003 9.pantu). Ja uzņēmums šādas saistības neievēro, Komisija var noteikt sodu līdz 10% no uzņēmuma apgrozījuma visā pasaulē un tai nav pienākuma pierādīt, ka ir pārkāpti ES pretmonopola noteikumi.

Kopumā, efektīva konkurence Centrāleiropas un Austrumeiropas dabasgāzes tirgos ir atkarīga ne tikai no tā, kā tiek īstenoti ES noteikumi konkurences jomā, bet arī no ieguldījumiem dabasgāzes piegādes dažādošanā, mērķtiecīgiem Eiropas un valstu līmeņa tiesību aktiem enerģētikas jomā un to pareizas īstenošanas. Tāpēc Komisijas galvenā prioritāte ir izveidot Eiropas Enerģētikas savienību.

Preses relīze “Pretmonopola politika: Komisija aicina iesniegt piezīmes par *Gazprom* saistībām attiecībā uz Centrāleiropas un Austrumeiropas dabasgāzes tirgiem”, 13.marts, 2017, saite: (https://ec.europa.eu/latvia/news/pretmonopola-politika-komisija-aicina-iesniegt-piez%C4%ABmes-par-gazprom-saist%C4%ABb%C4%81m-attiec%C4%ABb%C4%81-uz_lv).

Gazprom saistību priekšlikums attiecībā uz Centrāleiropas un Austrumeiropas gāzes tirgiem (*Case AT 39816 Annex A Commitment Proposal, February 14, 2017*, saite: (http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/g2/gazprom_commitments.pdf).

2. Situācija Latvijā

Dabasgāze ir būtisks resurss Latvijas tautsaimniecībā, kas primāro energoresursu patēriņa struktūrā aizņem 24,4 %. 2015.gadā dabasgāzes patēriņš bija 1318 milj. m³.

Ņemot vērā Baltijas valstu enerģētisko izolētību un ģeopolitiskos riskus, enerģētiskā drošuma stiprināšana un enerģijas tirgu integrēšana ir augstākā prioritāte. Dabasgāzes tirgus atvēršana, vienota dabasgāzes tirgus modeļa ieviešana Baltijas reģionā un infrastruktūras izbūve ir būtiski soļi ceļā uz enerģētiskā drošuma paaugstināšanai un Baltijas valstu enerģētiskās izolētības stāvokļa izbeigšanai.

Kopš 2015.gada Baltijas valstu dabasgāzes tirgi vairs nav izolēti, jo – darbu uzsāka Klaipēdas sašķidrinātās dabasgāzes terminālis. Līdz 2020.gadam plānots izveidot jaunus starpsavienojumus Somija-Igaunija (Balticconnector) un līdz 2021.gadam - Polija-Lietuva

(GIPL).

Līdz dabasgāzes tirgus atvēršanai Latvija ir nogājusi ilgu un sarežģītu ceļu. 2016.gadā, pamatojoties uz Direktīvu 2009/73 (Par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu), tika veikti grozījumi Enerģētikas likumā, kas par tirgus atvēršanas dienu noteica 2017.gada 3.aprīli. Kopš š.g. 3.aprīļa visi dabasgāzes lietotāji Latvijā var brīvi izvēlēties dabasgāzes tirgotāju, bet līdz 2017.gada 31.decembrim tiks veikta pilna pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora īpašumtiesību nodalīšana. Inčukalna pazemes gāzes krātuves (turpmāk – PGK) pazemes daļa, kā stratēģiski svarīgs energoapgādes objekts, tiek saglabāts valsts īpašumā. Ministru kabinets (lūdzu norādīt datumu) lēma par valsts nozīmes zemes dziļu nogabala “Inčukalna dabasgāzes krātuve” izveidošanu un nodošanu lietošanā licencētam vienotajam dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoram uz dabasgāzes uzglabāšanas licences spēkā esības laiku. Baltijas Ministru Padomes premjerministru tikšanās laikā 2016.gada 9.decembrī Rīgā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas premjerministri parakstīja deklarāciju par reģionālā dabasgāzes tirgus izveidi ar mērķi līdz 2020.gadam izveidot vienotu un reģionālu Baltijas valstu gāzes tirgu. Parakstot šo deklarāciju, Baltijas valstu premjerministri atzinuši, ka reģionālais dabasgāzes tirgus veicinās ekonomisko attīstību reģionā, sniedzot labumu visiem dabasgāzes patērētājiem, nodrošinot konkurētspējīgu dabasgāzes cenu un augstas kvalitātes pakalpojumus.

Baltijas valstīm ir svarīgi panākt savu enerģijas tirgu pilnīgu integrāciju Eiropas enerģijas tirgū, lai enerģijas lietotājiem būtu pieejama dabasgāze par konkurētspējīgu cenu. Baltijas reģionā joprojām ir vienas no augstākajām dabasgāzes cenām ES, tāpēc atvērts dabasgāzes tirgus ir Latvijas valsts un ikviena lietotāja interesēs, kas ir arī svarīgs solis ceļā uz efektīvi funkcionējošu reģionālo dabasgāzes tirgu. Enerģētikas politika ir pārrobežu politika, tāpēc ir svarīgi kopīgiem spēkiem rast efektīvāko risinājumu brīvam un pārredzamam Baltijas valstu reģionālajam dabasgāzes tirgum, nodrošinot labākos nosacījumus tirgus darbībai, piegāžu drošībai un attīstot kopīgus infrastruktūras projektus.

Ietekme uz budžetu

Nav attiecināms.

3. Latvijas Republikas pozīcija

Latvija daļēji atbalsta *Gazprom* iesniegto *Case AT 39816 Annex A Commitment Proposal, February 14, 2017* (turpmāk - Saistību priekšlikumi), ko *Gazprom* iesniedzis Komisijā, lai novērstu konkurences kropļojuma riskus Centrāleiropas un Austrumeiropas gāzes tirgos. **Priekšlikumiem ir nepieciešami vairāki papildinājumi un grozījumi.** Turpmākie Latvijas priekšlikumi ir sagatavoti, balstoties uz valsts institūciju, kā arī tirgus dalībnieku viedokļiem.

Latvija uzskata, ka ir atbalstāma dabasgāzes tirgotāju konkurences veicināšana visā Centrālās un Austrumeiropas mērogā.

Saistību priekšlikumu II. sadaļas 1.punkts *Bažas par tirgus segmentāciju (Concerns on Market Segmentation)*

Latvija norāda, ka Saistību priekšlikuma 10.punktā kā dabasgāzes piegādes punkts Baltijas valstu dabasgāzes apgādei noteikta Kotlovka. Latvijas ieskatā, nepieciešams papildināt saistību priekšlikuma 10.punktu, nosakot dabasgāzes piegādes punktus ne tikai Lietuvā, bet arī gāzes piegādes punktus piegādēm uz Latviju un Igauniju (Izborska/Korneti/Varska), kas tādā veidā ļautu samazināt iespējamus sastrēgumus uz Lietuvas-Latvijas robežas, kā arī ļautu Latvijas un Igaunijas dabasgāzes pircējiem veikt dabasgāzes mijmaiņas (*swap*) darījumus, neizmantojot Lietuvu kā tranzīvalsti, kuras pārvades sistēmu noslogo arī dabasgāzes piegādes Krievijas Kaļiņingradas apgabalam, un vienlaicīgi samazinot arī dabasgāzes transportēšanas izmaksas.

Latvijas ieskatā, ja ar Saistību priekšlikumu *Gazprom* apņemas nekādā veidā neierobežot dabasgāzes plūsmas starp tām dalībvalstīm, kurās Komisijai pastāv bažas par *Gazprom*

dominējošo stāvokli, būtu svītrojama Saistību priekšlikuma 10.punkta otrajā paragrāfā noteiktā nepieciešamība piegādes punktu maiņas pieteikumu pircējam pamatot un norādīt maiņas iemeslus. No pašreizējās Saistību priekšlikuma 10.punkta redakcijas nav saprotams, kā Gazprom objektīvi izvērtēs pieteikuma pamatotību un pircēja sniegto iemeslu skaidrojumu, lai varētu pārskatīt un novirzīt plānotās dabasgāzes piegādes no viena dabasgāzes piegādes punkta uz citu, kā arī izvērtēs minēto iemeslu objektivitāti. Ja pamatojuma trūkuma dēļ var atteikt izpildīt pieteikumu, kas nav Saistību priekšlikumā precizēts, tad Latvijas ieskatā tam paredzēts Saistību priekšlikuma 12.punkts, kurā mēģināts uzskaitīt objektīvus iemeslus atteikumam veikt piegādes punkta maiņu.

Latvija uzskata, ka Saistību priekšlikumu II. sadaļas 1.punkta *Concerns on Market Segmentation* 5. un 6. rindkopā norādītā Gazprom apņemšanās nepiemērot un neievieš jebkādu tālākpārdošanas vai teritoriālos ierobežojumus ikvienā esošā vai jaunā līgumā par dabasgāzes piegādi un informēt esošos dabasgāzes pircējus par šo apņemšanos skaidri nenodefinējot, ka šo ierobežojumu nepiemērošana attiecas gan uz esošiem pircējiem (saskaņā ar Saistību priekšlikumu, esošais dabasgāzes pircējs nozīmē pircēju, kurš *Commitment Decision* spēkā stāšanās dienā ir Gazprom līgumiskais partneris attiecībā uz līgumu par dabasgāzes piegādi vai tā tiesību pārņēmējs), gan jauniem dabasgāzes pircējiem (pircēji, kas kļūs par Gazprom līgumiskajiem partneriem pēc *Commitment Decision* spēkā stāšanās dienas). Tādējādi Saistību priekšlikuma 1.punkta 5. un 6. rindkopā ir dažādi interpretējamas un nesniedz noteiktību uz nākotni par tālākpārdošanas vai teritoriālo ierobežojumu nepiemērošanu jaunajiem pircējiem. Līdz ar to, Saistību priekšlikumu 1.punkta 5. un 6.rindkopā minētā redakcija būtu precizējama, nosakot Gazprom apņemšanos nepiemērot jebkādu dabasgāzes tālākpārdošanas vai teritoriālos ierobežojumus arī turpmāk, t.sk., slēdzot līgumus ar jauniem pircējiem, pēc Saistību lēmuma (*Commitment Decision*) spēkā stāšanās dienas.

Latvija ierosina vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanai papildināt Saistību priekšlikumu ar Gazprom apņemšanos neietvert līgumos galamērķu ierobežojumu un paredzēt iespēju līguma darbības laikā veikt dabasgāzes piegādes punkta maiņu.

Saistību priekšlikumu II. sadaļas 1.2. punkts *Piegādes punktu maiņa (Changes of Delivery Points)*

Latvija uzskata, ka piegādes punktu maiņas pakalpojumam jābūt maksimāli caurspīdīgam un balstītam uz atklātām procedūrām. Jāietver pienākums Gazprom publicēt aktivitātes, kas saistītas ar piegādes punktu maiņas pakalpojumiem, t.sk., pretendentu iesniegtie piedāvājumi, notikušie darījumi, pārdotie dabasgāzes apjomi utt.

Latvija ierosina vienkāršot piegādes punktu maiņas procedūru. Gazprom Saistību priekšlikumā ir jāsaīsina piegādes punkta maiņas pieteikuma termiņš.

Latvija ierosina izvērtēt Saistību priekšlikumos piedāvātās maiņas darījuma cenas, jo, salīdzinot ar Polijas-Lietuvas starpsavienojuma GIPL pārvades pakalpojuma izmaksām (apm. EUR 3 uz 1000 kubikmetriem), Gazprom piedāvātās cenas ir augstākas (8-24 EUR uz 1000 kubikmetriem).

Latvija ierosina paredzēt Saistību priekšlikumā, ka piegādes punktu maiņa Gazprom ir jāveic ne tikai virzienā no Centrāleiropas uz Baltijas valstīm, bet arī pretējā virzienā, no Baltijas valstīm uz Centrāleiropu.

Latvija uzskata, ka būtu jāpapildina to piegādes punktu uzskaitījumu, kuri tiek iekļauti maiņas pakalpojumā, kā arī jāizveido risinājums, ka citi tirgus dalībnieki, ne tikai ar Gazprom saistītie uzņēmumi, var izmantot šo piegādes punktu maiņas pakalpojumus. Būtu jāpaplašina dabasgāzes piegādes punktu uzskaitījums, kurus var iesaistīt maiņas pakalpojuma saturā, tajā iekļaujot arī

Rietumeiropas piegādes punktus.

Latvija uzskata, ka Saistību priekšlikuma II. sadaļas 1.2.punkta 10.rindkopā norādītais dabasgāzes maiņas minimālais apjoms (100 milj.m³/gadā), var ierobežot (vai pat izslēgt) Latvijas dabasgāzes pircējiem iespējas veikt dabasgāzes piegādes punkta maiņu. Dabasgāzes mijmaiņas iespēja jāvērtē kopskatā ar katras valsts individuālo dabasgāzes patēriņa un dabasgāzes pircēju struktūru. Gadījumā, kad Gazprom nosaka grūti izpildāmus dabasgāzes piegādes punkta maiņas kritērijus, kuriem var kvalificēties tikai atsevišķi dabasgāzes pircēji, tiks kavēta dabasgāzes pārrobežu plūsmu rašanās. Latvija uzskata, ka atbilstošāk būtu priekšlikuma 10.punktā minēto minimālo dabasgāzes apjomu samazināt no 100 milj.m³/gadā uz 20 milj.m³/gadā. Iespējams, minimālais apjoms var tikt noteikts katrai valstij individuāli. Nepieciešams sniegt pamatojumu, kādēļ kā minimālais dabasgāzes piegādes laiks Saistību priekšlikumā noteikts 12 mēneši.

Latvija norāda, ka nepieciešams papildināt Saistību priekšlikuma 10.punktu ar atrunu, kas nosaka, ka sākotnējā dabasgāzes piegādes punkta (*Original Delivery Point*) maiņu uz jaunu piegādes punktu (*New Delivery Point*) var iniciēt ne tikai esošais dabasgāzes pircējs piegādes punktos Ungārijā, Slovākijā vai Polijā, bet arī dabasgāzes pircējs dabasgāzes piegādes punktos Lietuvā, Igaunijā un Latvijā. Vienlaicīgi Latvijas ieskatā nepieciešams nodrošināt dabasgāzes mijmaiņas (*swap*) darījumus pretējā virzienā – no piegādes punktiem Baltijā uz piegādes punktiem Polijā, Ungārijā un Slovākijā. Tas tālāk mazinātu bažas par diskriminējošu attieksmi un atšķirīgiem dabasgāzes pirkšanas un pārdošanas nosacījumiem starp dabasgāzes pircējiem Centrāleiropas un Austrumeiropas tirgos.

Latvija vērs uzmanību uz to, ka lai gan Saistību priekšlikumā pausts priekšlikums par konkurētspējīgu dabasgāzes cenas nodrošināšanu, sasaistot to ar likvīdiem dabasgāzes mezglēm Vācijā un Nīderlandē, no saistību priekšlikuma shēmas izslēgti dabasgāzes piegādes punkts dabasgāzes piegādēm no Krievijas pa gāzes zemūdens cauruļvadu “Nord Stream” Vācijā (*Greifswald*) un dabasgāzes piegādes pa cauruļvadu “Jamala-Eiropa”, kas spētu nodrošināt elastīgāku pārrobežu dabasgāzes plūsmu starp ES dalībvalstīm, izmantojot cenu atšķirības un iespējas iegādāties dabasgāzi par izdevīgāko cenu.

Latvija izsaka šaubas, vai Saistību priekšlikumu II. sadaļas 1.2.punkta 11.rindkopā ietvertais pieteikumu iesniegšanas termiņš, kādā tiek īstenota esošā piegādes punkta (*Original Delivery Point*) maiņa uz jaunu – līdz sešiem mēnešiem pirms dabasgāzes piegādes šajos punktos uzsākšanas – ir optimāls un objektīvs laika periods attiecībā uz klientiem. Seši mēneši ir pietiekami ilgs periods, kas var ierobežot klientu izvēli piegādes punkta maiņai, tādējādi kavējot pārrobežu gāzes piegādes. Līdz ar to būtu nepieciešams papildināt Saistību priekšlikumu 11.rindkopu ar objektīvu pamatojumu norādītā termiņa noteikšanai. Nepieciešams atrunāt iespējamus izņēmumus, kā piemēram, nepārvarama vara, kad var rasties nepieciešamība mainīt dabasgāzes piegādes punktu ātrāk nekā noteikts Saistību priekšlikumā.

Latvija ierosina paskaidrot un/vai papildināt atsevišķus Saistību priekšlikumu II. sadaļas 1.2.punkta 12.rindkopas terminus:

(i) punktā nepieciešams sniegt termina “*inability*” (nespēja) skaidrojumu un identificēt, uz kāda veida nespēju tas var tikt attiecināts (piemēram, tehniskie resursi u.c.);

(ii) punktā nepieciešams sniegt termina “*lack of resources*” (resursu trūkums) skaidrojumu un identificēt, uz kāda veida resursu trūkumu tas var tikt attiecināts (dabasgāze, personāls, tehniskie resursi u.c.).

Latvija norāda, ka Gazprom Saistību priekšlikuma 12.punktā minētie atteikumi veikt sākotnējā

dabasgāzes piegādes punkta (*Original Delivery Point*) maiņu uz jaunu dabasgāzes piegādes punktu (*New Delivery Point*) nav skaidri saprotami. Ņemot vērā to, ka dabasgāzes plūsma uz Latviju jau tiek nodrošināta pašlaik un papildus dabasgāzes apjomi fiziski netiek novirzīti no Ungārijas, Slovākijas vai Polijas uz Latviju, bet tiek novirzīti tikai komerciāli, Latvijas ieskatā, pārvades jaudu trūkumam nevajadzētu rasties.

Latvija saskata iespējamu risku attiecībā uz dabasgāzes pircēja iespējām pārliecināties par Gazprom „resursu trūkumu” kā piegādes punkta maiņas atteikuma iemeslu objektivitāti. Līdz ar to, ir būtiski nodrošināt, lai *Monitoring Trustee* un tā pieņemtie lēmumi ir neatkarīgi no Gazprom, bet Latvijai ir šaubas, ka to ir iespējams nodrošināt, ja *Monitoring Trustee* izvēlas Gazprom, kā to paredz Saistību priekšlikums. Būtiski, lai tiktu pārstāvētas dabasgāzes pircēja intereses, izvēloties *Monitoring Trustee*. Atteikuma iemesliem mainīt sākotnējo dabasgāzes piegādes punktu (*Original Delivery Point*) uz jaunu piegādes punktu (*New Delivery Point*) jābūt objektīviem un viegli pārbaudāmiem kā dabasgāzes pircējam, tā pārraudzības pilnvarotajai personai (*Monitoring Trustee*).

Latvija uzskata, ka no Saistību priekšlikuma nav izprotams, vai II. sadaļas 1.2.punkta 15.rindkopā ietvertais pakalpojuma maksas (*Service Fee*) apmērs katrā no piegādes punktiem ir noteikts ekonomiski pamatoti. Tādēļ nepieciešams sniegt pakalpojuma maksas ekonomisko pamatojumu, tai skaitā skaidrojumu, kas pamato noteikto pakalpojuma maksas atšķirību norādītajos piegādes punktos. Latvija ierosina, ka pakalpojuma maksas noteikšanai arī ir nepieciešams uzraudzības mehānisms, līdzvērtīgi kā Saistību priekšlikumu 13.rindkopā atrunātajam, proti, jāparedz iespēja, ka problēmu gadījumā var vērsties pie Komisijas. Ja komersants izvēlas mainīt sākotnējo dabasgāzes piegādes punktu, Gazprom būtu jāpiemēro komersantiem izmaksas, kas ir ekonomiski pamatotas un pierādāmas, proti, maksa par dabasgāzes piegādes punkta maiņu var tikt attiecināta tikai uz faktiskajām piegādes izmaksām, kas var rasties Gazprom, lai varētu nodrošināt dabasgāzes piegādes punkta maiņas procedūru.

Latvija ierosina Saistību priekšlikumu II. sadaļas 1.2.punkta 15.rindkopā noteikto pakalpojuma maksas mērvienību mainīt no EUR par kubikmetriem uz EUR par kilovatstundām, ņemot vērā, ka šobrīd ES valstīs dabasgāzes izmaksas tiek rēķinātas par kilovatstundām vai notiek pāreja uz aprēķinu veikšanu kilovatstundās.

Latvija norāda, ka Saistību priekšlikuma II. sadaļas 1.2.punkta 15.rindkopā norādīts, ka pakalpojuma maksu paredzēts paaugstināt, pamatojoties uz inflācijas rādītāju pieaugumu. Būtu ekonomiski pamatoti paredzēt arī pakalpojuma maksas samazināšanu, pamatojoties uz atbilstošajiem deflācijas rādītājiem.

Saistību priekšlikumu II. sadaļas 2. punkts *Bažas par cenām (Concerns on Prices)*

Latvijas ieskatā, cenas pārskatīšanas iespēja vienu reizi divos gados nenodrošinās dabasgāzes pircējiem Baltijas valstīs, Bulgārijā un Polijā līdzvērtīgas cenas salīdzinājuma iespēju ar citām Eiropas valstīm - Francija, Vācija, Itālija – kas minētas kā salīdzināmie piegādes punkti, lai identificētu konkurētspējīgu cenu. Latvijas ieskatā Saistību priekšlikuma 19.punkta (ii).apakšpunktā noteiktie termiņi cenu pārskatīšanai pauž tikai Gazprom “labās gribas” apņemšanos veikt biežāku un ātrāku cenu pārskatīšanu, bet faktiski nenodrošina ātrāku dabasgāzes cenas pārskatīšanas procedūru dabasgāzes pircējiem. Papildus Latvija norāda, ka pie cenas pārskatīšanas kritērijiem nepieciešams precizēt, pie cik lielām procentuālām dabasgāzes cenu atšķirībām un cik ilgā atsaucē periodā, salīdzinājumā ar līgumos noteiktajām cenām paredzēts pārskatīt cenu.

Latvija ierosina izskatīt biežāku cenu pārskatīšanas iespēju, piemēram, vienu reizi gadā, kā Saistību priekšlikumu II. sadaļas 2.punkts 15.rindkopā noteiktās pakalpojuma maksas

IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA NAV KLASIFICĒTS

pārskatīšana, vai citā periodā un termiņā, kas pielīdzināms cenu maiņas nosacījumiem Saistību priekšlikumā norādītajās valstīs -Vācijā, Itālijā, Francijā, u.c. dabasgāzes piegādes punktos.

Latvija ierosina, lai dabasgāzes pircēji varētu precīzāk veikt cenu salīdzinājumu ar Eiropas (t.sk. Vācija, Francija, Itālija un citos likvidajos mezglos Kontinentālajā Eiropā) dabasgāzes tirgus cenām, kā arī abas darījuma puses (gan Gazprom, gan dabasgāzes pircēji) izmantotu vienotus kritērijus, tādējādi izvairoties no pārpratumiem, Saistību priekšlikuma II. sadaļas 2.punkts 19.rindkopas (i) punkta otrā apakšpunktā paredzēto cenu pārskatīšanas mehānismu, pamatojoties uz vidējo svērto importa robežas cenu (*average weighted import border price*) nepieciešams papildināt ar skaidrojumu, kādi ir svāri un kritēriji attiecīgo svaru atlasei, minētās cenas aprēķinam.

Saistību priekšlikumu II. sadaļas 4.punkts *Termini un saistību tvērums (Duration and scope of commitment)*

Latvija uzskata, ka Saistību priekšlikuma II. sadaļas 4.punkta 22.rindkopā minētais termiņš – astoņi gadi, kādā Gazprom piemēros saistības, būtu pārskatāms un, iespējams, diferencējams katrai no dalībvalstīm. Ņemot vērā, ka AS “Latvijas Gāze” līgums ar Gazprom ir noslēgts par dabasgāzes piegādi līdz 2030.gadam, Saistību priekšlikumā atrunātajiem nosacījumiem ir jābūt saistošiem Gazprom visā līguma darbības laikā, proti, līdz 2030.gadam. 22.punkts jāpapildina ar pārejas nosacījumiem, kas piemērojami pēc Gazprom Saistību priekšlikuma darbības termiņa noslēgšanās.

Saistību priekšlikumu II. sadaļas 5.punkts *Uzraudzības nosacījumi (Monitoring provisions)*

Latvija uzskata, ka II. sadaļas 5.punktā ir nosakot *Monitoring Trustee* ir jāņem vērā klienta intereses, radot iespēju klientu pārstāvjiem piedalīties *Monitoring Trustee* izvēlē. Jābūt noteiktam, ka izmaksas, kas veidojas par *Monitoring Trustee* pakalpojumu izmantošanu, sedz Gazprom. Ņemot vērā Saistību priekšlikumu 40.rindkopā norādīto, **Latvija vēlas precizēt**, vai *Monitoring Trustee* būs tiesīgs sniegt informāciju dalībvalstīm (t.sk. konkurences iestādēm) par saistību īstenošanu un konstatētajām problēmām, kā arī vai dalībvalstu konkurences iestādēm būs iespējams iegūt saistošo informāciju no *Monitoring Trustee*, Gazprom, Komisijas.

Latvija ierosina interešu konfliktu novēršanas un caurskatāmības principa ievērošanas nodrošināšanai Saistību priekšlikumā atrunāt, ka Gazprom Saistību lēmuma uzraudzīšanai atbildīgo pārraudzības pilnvaroto personu jau sākotnēji nozīmē Komisija, nevis tikai tajā gadījumā, ja Komisija neapstiprina nevienu no Gazprom piedāvātajiem kandidātiem.

Latvija vēlas saņemt Komisijas juridisko izvērtējumu par Saistību paziņojuma atbilstību ES iekšējā tirgus un konkurences nosacījumiem.

Lūdzam Komisijas viedokli, vai dalībvalstīm nepienāktos kompensācija par konkurences tiesību ierobežojumu Austrumeiropas un Centrāleiropas tirgos.

Latvija rekomendē Gazprom nodrošināt dabasgāzes tirdzniecību izsoļu un/vai biržas veidā, tādējādi nodrošinot piedāvājumu caurspīdīgumu un objektivitāti neatkarīgi no pircēja un izsoles rīkošanas vietas.

Īpašas Latvijas Republikas intereses

-

4. Citu ES dalībvalstu viedokļi

~~IEROBEŽOTAS PIEEJAMĪBAS INFORMĀCIJA NAV KLASIFICĒTS~~

Nav attiecināms.
5. ES institūciju viedokļi
-
6. Saskaņošana
Pozīcija saskaņota ar: Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju, Ārlietu ministriju, Tieslietu ministriju, Konkurences padomi, Nacionālā gāzes termināļa biedrību, Pārresoru koordinācijas centru, A/S "Latvijas Gāze", A/S "Latvenergo", SIA "Enefit".
Atšķirīgie viedokļi
-
7. Saskaņošana ar Saeimas Eiropas lietu komisiju
Nav paredzēta.
8. Konsultācijas ar biedrībām un nodibinājumiem, pašvaldību un sociālo partneru organizācijām
-

Latvijas Republikas nacionālās pozīcijas
arhīva numurs Ārlietu ministrijā

Ministru prezidenta biedrs,
ekonomikas ministrs

A.Ašeradens

26.04.2017. 14:48
Rihards Rušenieks
67013066, Rihards.Rusenieks@em.gov.lv
Inese Karpovica
67013046, Inese.Karpovica@em.gov.lv